

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDETUL ALBA DE IOSMANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . 90 Lei

Pe 6 luni . . . . 45 Lei

Pe 3 luni . . . . 24 Lei

Numărul 2 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond. La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Prezidenția „Astrei”

(—) Vechile și bunele tradiții ale Asociației, prevăd în interesul păcii și a armoniei deplină paritate și alternanță a celor două confesiuni românești la conducerea ei. Respectarea lor am cerut-o noi sus și tare după moartea regretatului Andrei Bârseanu. Și după ce zizaniile aruncate de câțiva turburători în mijlocul adunării dela Sibiu din anul trecut au zădărnicit alegerea de președinte, am stăruit să se aleagă un vicepreședinte unit. Și s'a ales.

Anul acesta, într-o atmosferă de entuziasm senin, s'a proclamat la Timișoara de președinte al Asociației dl Vasile Goldiș. Uniți și neuniți am subliniat cu aplauze lungi cuvintele lui calde. Ne-am depărtat apoi toți în convingerea, că viața noastră publică revine la normal și ne-am bucurat nespuse de mult, că bătrâna noastră instituție de lumină a trecut biruitoare peste valul de ură și neînțelegeri ce se iscase anul trecut.

Ei bine, această atitudine a noastră, a uniților, are nevoie de unele precizări și lămuriri, pentru a nu putea fi răstălmăcită. Unii nici la suflet ori rău voitori ușor ne-ar putea acuza de inconsecvență ori slăbiciune, ca pe unii cari abandonăm tradiții și aplaudăm oameni, cu cari ne-am răsboit până acum. Aceasta cu atât mai vârtos, că unul din frații mai belicoși cercase, înainte de alege, în câteva articole din „Albina”, pe toți uniții să-și strângă rândurile și să ceară, la Timișoara, președinte unit, și cu risicul de-a fi înfrânți și de-a pregăti astfel poate chiar lichidarea „Astrei”.

Noi, dimpotrivă, credem, că atitudinea noastră dela Sibiu și Timișoara, a fost pe cât de demnă, pe atât și de corectă, fiindcă după convingerea noastră și a tuturor oamenilor cu curaj pentru neam, Asociațiunea are o chemare dreaptă vitală în mijlocul poporului nostru. Distrugerea ei ar fi o mare nenorocire națională, pentru înlăturarea căreia suntem datori cu toții să aducem chiar și jertfe, dacă ele s'ar cere.

Să zicem acum, că de dragul acestui interes național, ni s'ar fi cerut să plătim cu jertfirea unui incontestabil drept al nostru, libertatea și prostia altora. Puteam noi să nu aducem această jertfă? Puteam noi răspunde tăcutității cu răutate în paguba neamului? Ne-am rănegat întreg trecutul! De câte-ori n'am salvat noi, jertfind în tăcere, interesele neamului, primejduite de nepriceperea ori ticăloșia altora! Și aceste jertfe departe de-a fi fost slăbiciuni ori inconsecvențe, au fost tot atâtea dovezi de tărie sufletească și dragoste de neam. Au fost și vor fi totdeauna răi și proști, cari să răstălmăcească, dar sufletele cinstitute și înțelegătoare le-au știut și le vor ști aprecia la justa lor valoare. Și numărul acestora va spori cu siguranță din zi în zi, căci nici o jertfă nu poate rămânea nerăsplătită, nici adevărul ascuns pentru totdeauna.

Dar în cazul de față nu oredem să fi adus

nici o jertfă, nici să fi abandonat vre-o tradiție. Doar' la stăruințele noastre s'a ales anul trecut un unit de vicepreședinte. Acesta și-a făcut slujba cu pricepere și râvnă. Nimănuia nu i-a putut deci trece prin cap să-i răsplătească munca dându-l la o parte dela locul, pe care îl ține cu vrednicie. Iar în cazul acesta, tot după tradițiile Astrei, nu mai putea fi vorba de președinte unit.

De altfel nici Asociațiunea, nici noi în Asociațiune, nu avem interese confesionale. Mai curând dorim o conducere, care să asigure o activitate cât mai rodnică, în spirit religios și național, cu eliminarea ori-cărui confesionalism. Or, suntem siguri, că această dorință ni-se va împlini. Deoparte avem la conducere un vicepreședinte probat, cuvântul căruia fără îndoială va fi ascultat și în viitor. Iar de altă parte avem declarațiile deschise, precise, bărbătești ale noului președinte, dintre cari subliniem și noi cu deplină satisfacție cele referitoare la raportul pe care trebuie să-l aibă Asociația față cu cele două biserici ale neamului nostru. „Progresul omenimei — a spus d. Goldiș — trebuie să fie întemeiat pe credința religioasă, fără de care, după vorbele unui savant ca Gustav le Bon, rezultatele științei nu pot asigura nici odată adevărata bunăstare și adevărata civilizație. În mijlocul neamului nostru această credință religioasă e servită prin cele două biserici românești, create prin necesități istorice, pe cari tot numai necesități istorice vor putea să le desființeze vreodată. Până atunci ele trebuie să trăiască în cea mai desăvârșită armonie și oricine va încerca să turbure această armonie s'guduie temeliile neamului și eu îi voi socoti ca un dușman personal și ca pe un dușman al rosturilor ideale de înaltă cultură românească, înscrise pe flamura curată a scumpei noastre Asociații”.

Sunt vorbe acestea, peste cari nu se va putea trece în nici un moment, și cari pot liniști și pe aceia, cari îl cunoșteau pe dl Goldiș ca dușman al bisericii noastre. Ele înseamnă, fără îndoială, o evoluție în concepția socială a acestui fruntaș al neamului nostru, dar o evoluție din cele mai norocoase, la care nu credem că va putea să renunțe vreodată. Sunt părți — și încă din cele mai însemnate — ale programului său de prezident al Asociației noastre istorice și astfel ele vor trebui să-l stăpânească măcar atâta vreme, cât va sta în fruntea acestei înalte instituții culturale. Ele cuprind un angajament luat în momente solemne, pe care un om de caracter — cum îl cunoaștem pe noul prezident — trebuie să-l împlinească întocmai.

Și dacă este așa, biserica noastră va trebui să lucreze pentru binele Asociației cu aceeași râvnă ca și'n trecut, pentruca după d. Goldiș să poată cere pe sfânta dreptate de nou un unit în scaunul atâtor mari cărturari ai Blajului nostru.

Neastâmpărări neunite. În Libotin (dieceza Gherlei) e biserică atât unită, cât și neunită. Românii uniți sunt 25 suflete, tari în credință. P. S. Nicolae al Feleacului, Vadului și Clujului nemulțumit cu biserica gr. or. de acolo, cu Nr. 3065/1923 a cerut dela d. ministru al cultelor și artelor biserica unită pe seama neuniților, scriind, că nu mai e nici un credincios gr. cat. Neputându-i da d. ministru ce n'are, P. S. Sa, cu adresa Nr. 3520—1923, pentru interese de credință și morală, a cerut acelaș lucru dela P. V. Ordinariat de Gherla, scriind că 2—3 credincioși uniți nu merită să aibă biserică.

2. Un preot neunit cu numele A. Gânju, după ce s'a instalat cu dela sine putere în parohia rutenă unită Remeti (Maramureș), s'a gândit să între pe aceeaș cale dreaptă (!?) și cu aceleași mijloace morale (!?) și în biserica română unită Sarasău, în care nu-i picior de neunit. Reclamându-se contra încercării lui criminale, autoritățile administrative l-au înfierat și depărtat de acolo.

3. Episcopia neunită dela Cluj are trei nume, între cari și pe acela al „Vadului”. În Vad sunt o mână mică de neuniți fără preot localnic și fără biserică. Se zice, că statul român, care, după Constituție, e patronul și sprijinitorul imparțial al tuturor religiunilor, sprijinește în chip deosebit biserica neunită, pentru ca în Vad să și ridice o biserică. Măine, poimăine, se va proceda, probabil, la fel și la Feleac, ca să nu rămână cele două nume fără nici un înțeles în numirea lungă a episcopiei neunite din Cluj. Cum iobăgia, în părțile acestea ale României, s'a șters în 1848, preotul neunit, care administrează, chipurile, Vadul, a început să regrete și, socotindu-se destul de puternic în biserica dominantă, a încercat să arunce pe uniți îndărăpt peste anul, în care a căzut jugul sclăviei. A cerut anume dela Campania de jandarmi ca să silească pe gr. catolici să lucreze la ridicarea bisericii neunite din Vad. Campania de jandarmi cu Nr. 1614 dela 16 Iulie 1923 a și ordonat postului din Bogata, ca „cu ocaziunea patrulării să scoată cu forța cărașii, mai cu samă dacă se împotrivesc”.

Că neuniții își compromit biserica cu astfel de neastâmpărări contrare spiritului bisericii lui Hristos, îi privește. Orice român conștient însă se va scârbi de ele, fiindcă compromit și țara și neamul.

Comitetele școlare comunale. Organele Ministerului de instrucție lucră acum la începutul anului școlar, cu mare zor la instituirea de comitete școlare pentru școlile primare. Aceasta o fac în baza Regulamentului referitor la aplicarea decretului-lege despre organizarea comitetelor școlare.

Dupăcum știm noi, acel decret-lege s'a dat în 1919 pentru vechiul regat, și nu putem înțelege cum de acum de-odată se aplică și la noi, unde cu totul altele sunt raporturile în ce privește învățământul primar. Acolo toate școlile primare sunt școli de stat, pe când la noi

sunt în majoritate absolută — confesionale. Imprejurarea aceasta se pare, că au scăpat-o din vedere ceice au ordonat aplicarea aceluia decret-lege. Numai așa ne putem explica, că revizorii școlari și substituții lor se prezintă în comunele noastre, și în baza citatului Regulament pretind dela preoții noștri, ca să primească a fi membrii și încă prezidenți în comitetele școlare. În comunele, unde există numai școli de stat și numai o confesiune, care nu are școală proprie, nimic nu ar împiedeca, ca preotul să fie membru în comitetul școlii de stat, precum prevede Regulamentul. Este și aici o dificultate, preotul, ca membru al comitetului, ajunge în dependență de casa școalelor, care are drept de-a disciplina pe membrii respectivelor comitete. Și ușor se poate întâmpla, ca purtarea preotului, dictată de principiile și convingerile sale religioase, să fie calificată, ca contrară aceluia Regulament și în consecință să ajungă în cercetare disciplinară. Apoi Regulamentul, fiind întocmit pentru vechiul regat, presupune în fiecare comună o singură confesiune, precând la noi nu sunt rari cazurile, când în comună sunt 3—4 confesiuni. Preotul cărei confesiuni va fi membru al comitetului școlar? Intru cât calitatea de membru se consideră ca un favor, se vor îmbulzi toți, iară intru cât se va socoti o sarcină, se vor feri de ea toți. Va fi deci un motiv pentru certele confesionale.

Mai dificilă este situația acolo, unde în comună se află școală confesională și școală de stat. Acolo preotul din oficiu este președintele senatului școlastic parohial. Cum se va putea deci pretinde dela el, ca în același timp să fie și membru în comitetul școlar comun, ale cărui atribuțiuni sunt aproape identice cu ale senatului școlastic parohial? Este evident, că preotul nu poate să primească a fi membru în comitetul școlii de stat, după ce prin școala de stat se țintește la statificarea învățământului, și în consecință la nimicirea școlilor confesionale, a căror existență noi o socotim ca necesară nu numai în interesul bisericii, ci și în interesul statului nostru. În cele mai multe comune rurale, unicul om în stare a conduce corect comitetele școlare este preotul, care însă trebuie să refuze a intra în acel comitet.

Ministrul instrucției spre a preveni difi-

cultățile atinse, ar fi trebuit să ceară și părerea autorităților școlare confesionale, înainte de a ordona în Ardeal aplicarea Regulamentului referitor la organizarea comitetelor școlare comunale. Dară la noi să lasă toate pe momentul ultim, și atunci în grabă și fără deliberarea cuvenită se aduc legi defectuoase și necorespunzătoare împrejurărilor și nevoilor reale și se dau ordonanțe neexecutabile.

Revistă bisericească.

La Sfântă-Măria mică a. c. se împlinește un pătrar de veac, de când Preasfințitul dela Orade, pâr. episcop *Dr. Valeriu Traian Frențiu* a fost hirotonit întru preot. Zi însemnată aceea pentru preotul, care a servit alturului în 25 ani cu tot devotamentul și cu toată căldura inimii sale. În aceaș vreme e și zi de bucurie pentru toți, cari au avut fericirea de a fi păstoriți de P. S. Sa în parohia Zăbrani, în protopopiatul Orăștiei, în Vicariatul Hațegului și în diecezele de Lugoj și Orade, cum și pentru văduvele, orfanii și săracii ajutați cu mână largă de acela, care își socotește întreg prisosul avutului său de avutul bisericii și al mizerilor. — Dieceza de Orade se pregătește cu însuflețire pentru prăznuirea demnă a anilor 25 de preoție a bunului ei părinte.

Dintr'un raport mai lung asupra *vizitației canonice* făcute de I. Preasfințitul mitropolit Vasile în protopopiatul Gurgeului, reținem, că marele preot a fost primit pretutindenea cu o însuflețire și dragoste, cum parecă numai în aceste parohii de munte poate se afla. Incepând dela Tulgheșul Preasfințitului Alexandru al Lujului, unde s'a făcut sfințirea frumoasei biserici, pictate de atât de bine de apreciatul artist Flaviu C. Domsa, și până la Voșlăbenii din apropierea Gheorghenilor, aprea pe nu a fost sat, în care pe lângă una sau mai multe porți triumfale, să nu se fi arătat dragostea credincioșilor și prin împodobirea caselor cu flori și covoare, precum și prin minunatele banderii de călăreți, poate cel mai pitoresc moment din cele obișnuite cu aceste prilejuri. Deosebită mențiune merită sub raportul acesta Toplița,

Bicazurile, Șarmașul și Voșlăbenii. La Gheorgheni s'a făcut din prilejul acesta și introducerea noului protopop Artemiu Boeriu, în cinstea căruia credincioșii noștri de acolo au dat un banchet bine reușit.

La Sfântă-Măria mare s'a făcut un *grandios pelerinaj la mânăstirea Nicula*. Cu mai multe zile înainte curgeau creștinii în procesiuni din toate părțile la acel loc de închinare. Nici când nu s'a văzut la Nicula atâția creștini cucernici. În ziua praznicului au fost la 50,000 oameni. — Înalt Prea Sfințitul Iuliu al Gherlei, incunjurat de număr os cler, a servit sf. Liturghie într'un pavilion înalt, lângă biserica mânăstirii. Credincioșii așezați pe dealurile împrejmuitoare dădeau iluzia unui amfiteatru; erau o masă de capete. A predicat P. S. Sa despre credința cea adevărată, înfierând rătăcirea acelor, cari necinstesc pe Maica Domnului și Crucea fiului său.

Veteranul protopop pâr. Ioan Hățieganu din Cojocna, aranjează de decenii în ziua praznicului sfintei Marii, *rugă sfântă*, care an de an a atras credincioși tot mai numeroși și din depărtări tot mai mari. Succesul moral al rugii din anul acesta, — manifestat deoparte în marea mulțime, ce s'a scurs acolo în grupe nesfârșite de peregrini evlavioși cu prapori și flamure cântând imnuri de preamărire în onoarea aceleia, pe care o fericesc toate popoarele, de altă parte în predicile edificatoare rostite de mai mulți preoți (pâr. I. Hățieganu, V. Hopârteanu și A. Deac) și deosebit în miile de mărturisiri și cuminecări, — a întrecut toate așteptările. Solemnitatea s'a început încă Duminecă (26 Aug.) și s'a terminat în ziua de sârbătoare pe la orele 3 p. m., lucrând, aproape neconținut, 14 preoți pentru întărirea în credință și pentru ridicarea moralului miilor de participanți.

Reuniunea arhidiecezană de misiuni va ținea în zilele de 21—23 Septembrie c. *misiuni populare* în Chimitelnicul de câmpie (prot. Ludoșului).

□ □ Foia „Unirii“ □ □

Pro memoria.

— Un prinos lui † Dr. Ioan Rațiu *) —

Iubitul nostru dascăl și părinte.

Sunt zece ani de când am stat mai pe urmă de vorbă, dascălul cu elevii adunați în jur. După ce atâția ani ai purtat de mână, ca o mamă, copilăria noastră plâpândă, turnând zi de zi în sufletele noastre fărămi luminoase din sufletul tău mare, cărările ni-se despărțiau. Tu trebuia să rămâi și mai departe între zidurile sfinte ale școalelor din Blaj, să crești alt rând de copii din copiii neamului, iar noi, ne aruncam în zoala vieții, să ne încercăm puterile și credințele primite dela tine. În veci nu vom uita seara aceea de vară, când ne-am luat rămas bun. Mândrie și duioșie lucea în ochii tăi buni, când priveai ceata mândră de 68 leviți ai luminii, cel mai proaspăt roiu, pe care bătrânele școale din Blaj îl trimiteau la luptă împotriva întunerecului și a răului. Și-ți

*) Împlinim o pioasă datorie față de memoria atât de mult regretatului *prof. Dr. Ioan Rațiu*, dând, în cele ce urmează, cuvântarea duioasă, pe care un fost elev, azi prof. *Augustin Popa* a ținut-o la sfințirea pietrii ridicate la mormântul lui de cătră absolvenții de liceu 1912—13. N. R.

tremura înduioșată vorba pe buze, când, în clipa solemnă a despărțirii, ai ținut să fixezi pentru totdeauna în inimile noastre crezul sufletului tău, răsădit și îngrijit de-atâta vreme. „Să mergeți cu bine — ne-ai zis — și să n'aveți teamă de viață. Munciți fără preget, rămâneți cinstiți și curați ca numele școalelor din cari ieșiți, fiți pururea gata de jertfă pentru idealurile mari ale vieții; și-apoi, după zece ani, să-mi reveniți cu bine, biruitori, senini, curați, ca în clipitele acestea“.

Iată, cei zece ani s'au scurs în marea vremii. Noi ne-am ținut de vorbă. Am venit să ne revedem și, în fața ta, să facem revista sufletelor noastre, să ne regăsim copilăria și entuziasmul, cu care plecasem la drum. Te-am căutat deci pe tine, dascălul și părintele nostru. Îți cunoșteam așa de bine casa modestă de sub bisericuță. Credeam, că trebuie să te găsim la masa ta încărcată de cărți și hrisoave bătrâne. Te știam doar plecat, ziua și noaptea, peste izvoadele colbăite, țesând aureolă de slavă pe capul Blajului încărunțit în muncă cinstită, înviind figurile mari ale dascălilor uitați, cu cari i-a plăcut sufletului tău să stea de vorbă de dimineața până seara și de seara până'n zori de zi.

Dar Tu nu te-ai ținut de cuvânt, dascăle Ioane! Nu erai acasă! Ne-a întimpinat doar credincioasa tovarășă a vieții tale, cu bunăta-

tea-i cunoscută, dar cu haina cernită. Dispăruseră teancurile de hârtii de pe masa ta, și tradiționala lumină de veghe, care dela Cipariu și Bunea se refugiase la tine, era stinsă de mult.

Am înțeles atunci, că Tu te-ai mutat. În zilele grele din 1917, când lumea clocotea în spasmuri de sânge, sufletul tău iubitor de pace s'a dus în cetatea liniștii eterne. Liniștea măreață și senină a celor de demult ai îndrăgit-o atâta, încât te-ai smuls, de dragul ei, cu totul din văltoarea patimilor pământeste. Te-ai dus cu sufletul îndoit, cu nădejdi sfărmate. Părea apus pe vecie visul, pe care cu dor l-ai dorit.

Noi am venit să te căutăm și aici, în noua-ți locuință. Dar inimile noastre sunt pline de durere. Credeam că va fi o zi de bucurie revederea, și, iată, în loc să ne bucurăm împreună, venit-am să vărsăm lacrimi pe glică acopere trupu-ți înghiețat. Nu pentru tine plângem, nu! Bine-ți este fie în lăcașurile veșniciei. Alături de Șincai și Maior, Bunea și Moldovănuț, și întregul șireag al dascălilor noștri uitați și reînviați de peana ta neadormită, cât de fericit trebuie să te simți Tu, când tainele trecutului se deschid luminoase înaintea ochilor tăi dornici de adevăr. Dar plângem cu biserica noastră, care a pierdut așa de curând un preot cu credința adâncă; plângem bătrânele noastre școale, din cari a

Nr. 47—1923.

Convocare.

in înțelesul §-lui 28 din statute, membrii Reuniunii de misiuni sfinte a preoților din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

se va ține la Blaj, în 18 Septembrie n. 1923 la 5 p. m.

Programa adunării.

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul casierului.
4. Alegerea vicepreședintelui și a secretarului.
5. Eventuale propuneri.
6. Închiderea adunării.

Blaj, din ședința Comitetului Reuniunii misiuni sfinte a preoților din Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș, ținută la 13 August 1923.

Ioan Bălan,
prezident.

Ștefan Roșianu,
secretar int.

Știri mărunte.

Personale. I. Preasfinția Sa mitropolitul Vasile s'a reîntors Miercuria trecută din prima călătorie canonică făcută în părțile Săcuimei.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe asesor consistorial pe p. c. *Clemente Gavriș*, pe omul mânăstirii Bicsad, iar pe p. c. *Alexandru Mirișan* din Călinești de protopop onorar; pe p. c. *Ioan Lobonțiu* de paroh în Siivaș (prot. Ardeal), iar pe p. c. *Simeon Domide* de adm. paroh. în Botin.

— P. V. Ordinariat arhidiecezan a numit pe p. c. *Sabin Truța* din Vișag de paroh în Sâncraiu, iar de adm. paroh. la Vișag a numit pe p. c. *Nicolae Fechet*, nou hirotonit.

Noul Nunțiu Papal, Mgr. Angelo Maria Scajca a fost primit Joia trecută de M. Sa Regele în castelul Peleş de la Sinaia, cărui i-a prezentat scrisorile de acreditare. Din prilejul acesta, ziarul „Albina” din București publică o serie de scrisori, din cari se vede că noul trinitar al Papei în România este un mare iubitor al neamului nostru.

In chestia unificării calendarelor.

Se știe, că conferința panortodoxă din Constantinopol, ținută în primăvara acestui an, a hotărât, ca noul calendar să se introducă pe ziua de 1 Octombrie, după care imediat să se treacă la 14 Oct. ajungând astfel de acord cu calendarul gregorian, primit de lumea întreagă. Hotărârile acestei conferințe au fost aprobate de Sinodul din Constantinopol și afirmative și de Sinodul jugoslav ținut acum de curând la sfârșitul lui August. Biserica ortodoxă română n'a luat încă nici o hotărâre în merit, dar gazetele spun, că totuși nu este încă târziu ca noul calendar să se introducă la termenul numit și în biserica românească. Afirmative toate lucrările sunt gata și o sesiune extraordinară a sf. Sinod, care ar fi să se convoace încă în această lună, probabil va adera și ea la hotărârile dela Constantinopol.

Locale. Măine, Duminica cincisprezecea după Rusalii, va predica în catedrală p. c. canonic *Dr. Ioan Bălan*, iar Marți, Tâierea capului sf. Ioan. p. c. canonic *Dr. Victor Macaveiu*.

Pentru ajutorii de învățători. Examenul de capacitate pentru ajutorii-învățători încep la 1 Octombrie a. c. și se vor ține la sediul școlilor normale de băieți din județele respective. Inscriverile se fac până la 20 Septembrie prin revizoratele școlare respective, cărora le vor prezenta actele cari să facă dovada că îndeplinesc condițiunile legale, și anume: 1. Că au funcționat cel puțin 3 ani ca suplinitori în învățământ, cei cu 4—6 clase secundare, etc., și numai 2 ani de suplinire cei cu 7—8 clase secundare etc. 2. Că au la bază ca studii cel puțin 4 clase secundare, normale, seminariale. 3. Că au urmat două cursuri pedagogice de vară. — De asemenea vor fi înscriși la aceste examene, cursistii suplinitori din Ardeal, cari îndeplinesc condițiunile de mai sus, au făcut două până la patru cursuri de vară, precum și cursistii cărora li-s'a suspendat examenul de capacitate ca pregătiți în particular.

Un cutremur de pământ cu proporții neobișnuite a distrus săptămâna trecută marele port japonez Yokohama, precum și o întreagă serie de orașe, între cari și minunata capitală Tokio. O icoană definitivă a desastrelor nu se poate da încă în momentul când scriem aceste știri, dar dacă amintim de 20 in-

sule dispărute, de un jumătate milion morți și de câteva milioane de oameni rămași fără adăpost, oricine își poate face o idee de mărimea și grozăvia acestei nefericiri. Lumea întreagă privește cu milă și compătimire spre țara de o atât de înaltă cultură a Orientului îndepărtat, și ajutoarele cari curg din toate părțile caută să alieze pe cât posibil mizeria și foamea năpăstuiților acestui flagel.

† **Păr. Silvestru Nestor**, una din cele mai simplice figuri din generația de ieri a profesorilor dela școlile Blajului nostru, s'a stins la 3 Septembrie c. în anul 76 al vieții și 51 al preoției sale cinstitute. Timp de aproape o jumătate de veac, p. c. Nestor a servit cu mult devotament institutele noastre din Blaj, întâiu ca profesor al liceului de băieți, iar mai apoi ca director la școala civilă de fete. Școala jubilară a ucenicilor de meserii încă a avut multă vreme în fruntea sa pe adormitul în Domnul, care a știut să ajute cu luminile sale în toate părțile unde se simțea trebuința. Colaborator apreciat al organului nostru, p. c. Nestor a fost multă vreme și administratorul lui, și dacă în timpuri de multe ori foarte critice n'a sucombat sub povara greutăților materiale, o bună parte de merit revine desigur și p. c. Nestor. Ca recunoștință pentru toate acestea, Blajul i-a făcut Joia trecută o înmormântare din cele mai alese. A pontificat la prohod însuși p. c. mitropolit Vasile, predicând p. c. protopop Aurel C. Domșa, iar prietenii și cunoscuții, între cari atâția dintre foștii lui elevi l-au petrecut până la groapă, în fața căreia și-au luat rămas bun dela dânsul, prin rostul p. c. Ioan F. Negruțiu, directorul școlii normale. — Odihnească în pace!

Păr. Vasile Podoabă, noul protopop al Biiei, instalându-se de curând la *Hususău*, roagă pe ceice stau în corespondență cu dânsul să i-se adreseze acolo.

A P E L.

Rugăm pe foștii noștri conșcolari cari doresc o întâlnire să-și anunțe adresele lor și a altor colegi cât mai urgent lui Dr. Iacob Ciuta avocat în Năsăud.

Întâlnirea va fi la 4 Octombrie 1923 în Năsăud.

Dr. Iacob Ciuta
advocat, Năsăud

Dr. Victor Moldovan
advocat, deputat, Biștrița.

Dr. Carol Șotel
medic, Rodna-voche.

Toate gazetele sunt rugate să binevoiască a reproduce acest Apel.

ceat continuatorul marilor dascăli de demult; ne plângem mai ales pe noi, elevii Tăi rămași orfani, fără farul de lumină, care din călăuzea pașii noștri în frământările vieții.

Dar, vai, ochiul tău nu vede fețele noastre durerate. S'a stins privirea blândă și scrutătoare, care trebuia să răscolească sufletele noastre în aceste clipe de revizuire și renaștere; s'a stins și glasul dela care așteptam cum îndemnuri și muștrări cuminți, părințești.

Și totuși, aici în fața mormântului, simțim că nu ești mort. Trăești în inimile noastre, a miilor de elevi respirați în larg cuprinsul vieții, cărora suflet din sufletul tău le-ai dat, și să aprinză cu el lumină în colțurile pe care le-ai dat le va fi să muncească. În aceste clipe de tainică regăsire, o știm și o vedem, sufletul tău plutește lin și înțelegător deasupra noastră. De aceea ne este îngăduit să stăm în vorbă gură către gură.

Privește-ne dar, pe elevii veniți aici la aniversarea ta de-acum zece ani. S'au rărit șirurile noastre. În zece ani zece inși s'au dus rând pe rând, ca să-ți fie societate Ție, în țara li-beră și eterne. Și cei rămași, Doamne, cum ne-am schimbat! S'a schimbat doar' o lume în noi și în jurul nostru. S'a sfărmat lumea veche și pe loc s'a născut o lume nouă. S'a înfăptuit și visul de viață a cui ne-au răposat și moșii și părinții,

și-acărui durere ai dus-o și Tu în mormânt. Ne-am schimbat și noi în sbuciumul celor 10 ani. Ne-am zvârcolit în sânge prin tranșeele din cele patru vânturi, ne-am sbătut pentru un brâu de pâine și lumină prin cele școli îndepărtate, ca să ne croim o cărare în pustiu vieții. Și, iată, din copiii visători de ieri ne-am făcut bărbați cu priviri oțelite, cu rosturile și drumurile noastre.

Ne-am schimbat mult. Totuși a rămas ceva neschimbat în noi: sufletul, cărui Tu i-ai dat formă statornică, ne-au rămas ideile și credințele, cari din marea sufletului tău s'au strecurat în inimile noastre. Aici, în fața ta, îndrăznim s'o spunem: ne-am silit să rămânem tot copiii entuziaști de ieri. Ne-ai învățat să fim cinstiți și suntem mândri, că nu avem de ce să roșim în fața nimănui. Ne-ai spus să fim muncitori; iată, ce biată suntem, am ajuns prin muncă strădalnică, prin sudori și sânge. Învățatu-ne-ai să cinstim cu zmerenie pe morții noștri mari și ne-am silit să înfăptuim și această învățătură. O pecete a ei este piatra modestă, care va străjui de-acum la căpătâiul tău. Căci pentru noi nici unul din cei de demult nu este așa de mare ca Ține, care ne-ai făurit sufletele în muncă și răbdare lungă. Este, o știm, prea umil acest semn al recunoștinții noastre pentru numele și viața ta. Dar, Tu o ști bine, în ea este închis sufletul nostru

cu tot ce este bun în el. Am voit să legăm pentru totdeauna sufletele noastre de Ține și aceasta va fi de-acum piatra legăturii. În fața ei jurăm, că ne vom sili să fim și de-acum înainte credincioși învățăturilor tale în toate zilele vieții noastre; jurăm că vom păstra pururea vie în suflete, nu amintirea ta, nu recunoștința, ci dragostea caldă, pe care ne-ai stors-o cu dragostea ce Tu ne-ai arătat întâi.

Li suntem foarte recunoscători Doamnei, credincioasei tale tovarășe din viață, care ne-a înțeles și călcându-și pe inimă, ne-a lăsat nouă cinstea de-a cinsti memoria ta în chipul acesta.

De despărțire mai avem o rugare: să vegheze și pe viitor ochiul tău iubitor asupra destinului nostru, să călăuzească pașii noștri așa, ca să putem rămâne totdeauna vrednici ucenici ai tăi, înfăptuind în toate zilele acea lozincă săpată în inimi și scrisă pe tablourile noastre: „Altarul de jertfă al națiunii vom fi și sufletul neamului nostru!”

Fie amintirea ta în veci binecuvântată!

Citiți și răspândiți:

□ „UNIREA!” □

Telefonul „Unirii“

B. Cluj. Da, fondul pentru „Azilul preoților deficienți“, crește într-una și trebuie să aibă și până acum o sumă foarte frumoasă. În curând sperăm să putem și chiar precis ce putere reprezintă acest fond și atunci se va vedea dacă se poate, ori nu, vorbi de pe acum de deschiderea apropiată a Azilului plănuț. Multă vreme, la tot cazul nu va trebui să așteptăm după dânsul.

F. Lugoj. Sărbătorirea în chip special a sf. Nichita, apostolul Românilor, s'a hotărât din partea conferinței episcopicești din 28 Iulie încă pentru acest an, rămânând ca pregătirile în cauză să se facă din partea episcopiei noastre dela Oradea-mare. Până acum nu cunoaștem încă dispozițiile luate, dar cum până la 15/28 Septembrie nu mai avem decât foarte puțin timp, ne place să credem, că foarte curând vom fi în situația de-a putea orienta cititorii asupra acelor dispoziții.

F. Bărcă-mare. Cele mai sincere mulțumiri pentru suprasolvire. Un indemn mai mult pentru noi, să lucrăm înainte.

Dr. Ch. Craiova. Abonamentul e achitat până la capătul anului 1923.

Nr. 4000—1923.

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 15 Octombrie 1923 inclusive la următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Alexă Bidian“.

Stipendii adecvate tuturor nepoților din frați și consăngenilor fundatorului până la gradul IV, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează, fie chiar și la măiestrii.

II. Din fundațiunea „Ioan Chirilă“.

Interesele fundațiunei pe anul 1922 în suma de 275 Lei se vor împărți în părți egale între consăngeni până la gradul VIII, cari studiază la vre-o școală.

III. Din fundațiunea „Crișan—Boeriu“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei.

Indreptățiți sunt copii, feciori și fete, din familiile Crișan și Boeriu din Abrud, cari urmează ori-ce școală și meserie.

IV. Din fundațiunea „Petru cav. Ioanette“.

Un (1) stipendiu de 300 Lei destinat pentru medicină, tehnică, ori științele reale superioare militare.

Un (1) stipendiu de 200 Lei, destinat pentru elevi din școala de cadeți.

Un (1) stipendiu de 300 Lei, destinat pentru elevi din liceu.

Stipendiile le pot optinea tineri din munții apuseni ai Ardealului. Descendenții au preferință.

V. Din fundațiunea „Augustin Lăday“.

Stipendiile sunt destinate pentru tineri români gr.-cat. cu preferință de aceia, cari voiesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică.

VI. Din fundațiunea prepozitului „Ioan M. Moldovan“.

Un (1) stipendiu de 1000 Lei, destinat pentru studii academice.

Două (2) stipendii de câte 500 Lei, pentru elevi la școlile secundare din Blaj. Consăngenii au preferință.

X. Din fundațiunea „Alex. Șt. Suluțiu“.

Două (2) stipendii de câte 300 Lei, destinate pentru elevi din liceu.

XI. Din fundațiunea „George Vișa“.

Un (1) stipendiu de 600 Lei, destinat pentru perfecționarea studiilor în străinătate. Rudeniile au preferință.

XII. Din fundațiunea „Ioan Bob“.

Un (1) stipendiu de 300 Lei.

VII. Din fundațiunea „Ioan F. Negruțiu“.

Un (1) stipendiu de 200 Lei, destinat pentru elevi dela ori-ce școală. Consăngenii au preferință.

VIII. Din fundațiunea „Constantin Papfalvi“.

Un (1) stipendiu de 120 Lei, pentru elevi dela ori-ce școală. Consăngenii au preferință.

IX. Din fundațiunea „Dionisiu de Șimon“.

Un (1) stipendiu de 500 Lei pentru agronomie. Preferință au rudeniile.

Concurenții la toate stipendiile de mai sus au să alătore la suplicile lor: certificat școlar în copie autentică, *carte de botez dela preot*, atestat de paupertate, atestat medical și pentru dovedirea consăngenității cu fundatorul au să alătore atestat dela oficiul parohial respectiv și respective tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul școlar 1923/24, precum și să determine apriat suma și soiul stipendiului, pentru care suplică.

Cererile intrate după termen, nu vor fi luate în considerare.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 15 August 1923. (73) 2-3.

Administrația Centrală Capitulară — Blaj.

PUBLICAȚIUNE.

Subscrisa Administrație vinde **casele din Făgăraș** (Strada Brancovean Nr. 11) **ale Orfelinatuului gr.-cat. român din Blaj**, prin licitațiune publică, cu oferte închise. Casele sunt din zid, așezate lângă stradă cu pavagiu de piatră și trotuar asfaltat, și au grădină frumoasă.

Prețul este 175,000 Lei, dela care în sus se vor face ofertele. Concurenții, pentru admitere la licitațiune, vor depune 10% vadiu la banca „Furnica“ din Făgăraș, sau la „Patria“ în Blaj.

Ofertele închise, cu certificatul despre vadiu depus, se vor înainta subscrisei Administrației până la 30 Septembrie 1923 inclusive. Veneratul Consistor își rezervă dreptul de aprobare a licitațiunii și acceptarea oricăreia dintre ofertele intrate.

Blaj, 30 August 1923.

Administrația Centrală Capitulară.

(72) 2-3

CLOPOTE

Și obiecte bisericesti fără bani,

garantate**pentru 50 ani**

găsiți numai la:

prima fabrică**de clopote din România mare!****Frații D. W. Popescu & Comp.**

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 4-52

Furnizorii Curții Regale și ai sfințelor mitropolii, episcopii și biserici din România întreagă.

Tipografia Seminarului teologic greco-catolic Blaj.

**PICTOR
Bisericesc Român**

In atelierul meu se execută, în orice mărime, cu prețurile cele mai reduse și în : : : mod foarte convenabil. : : :

**Icoane sfinte (nouă și renovate),
iconostase, cruci, prapori și altele.**
Zugrăvirea se face în oleu, pe pânză
lemn, zinc etc.

Cer sprijinul On. obște române!
Agârbiciu, jud. Târnava-mare
NICOLAE BACIU
(71) 3-3 pictor bisericesc.

**Cum ne curățim sângele
și ne întărim trupul**

Broșura interesantă și instructivă, care nu trebuie să lipsească din nici o casă, cereți-o gratuit contra 1 leu în mărci postale pentru port. Adresați Farmacia VOREL din Piatra-N.

**Transpirația Mâinilor
Mirosul Picioarelor, etc**

dispare întrebunțând lichidul S. A. S. De vânzare la Farmacia și Drogerii sau contra mandat postal de lei 20, vi-se trimite de către Farmacia VOREL, Piatra-N.

Fabricăm Cazane de fier rachi

căldări de spălat, văpsit
□ și de tăbăcărie □

In condițiunile cele mai favorabile:

FRAȚII PAULINI

Fabrică de articole de aramă în AIUD.

Se prănește: Inzestrarea, aranjarea și repararea fabricelor de spirt și de chimicale
Stropitoare de vii și părți constructivoare de metoda

„Austriac și Wermoral“.

(16) 47-52

Durerea de cap Migrena, Nevralgia

Dureri reumatice etc. vindecă și liniștesc la moment tabletele KALMA, pachetul lei 4, la drogerii și farmacii. Se trimet contra mandat de lei 40 franco 10 pachete Kalma. Adresați:

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

ECZEMA boalele de piele, oesurile se vindecă sigur cu**POMADA CADOL**

Găsiți la farmacii și drogerii sau contra mandat postal de lei 25 dela

FARMACIA VOREL, Piatra-N.

Cereți gratuit prospectul: Cum se vindecă eczema.

Cereți pretutindenea „UNIREA“